10/08/2022

Bisericile de lemn din județul Iași, inventariate digital

În perioada 31 iulie – 14 august, echipa proiectului „Biserici înlemnite” se află în județul Iași pentru a inventaria bisericile de lemn din acest areal, astfel încât să poată fi ulterior monitorizate, iar urgen-țele să fie prioritizate pentru restaurare. Munca din teren este realizată de arhitecți, istorici, biologi, structuriști, iar informațiile de specialitate sunt introduse pe platforma biserici-inlemnite.ro, cu acces liber pentru autorități, cercetători, public larg.

Asociația „Biserici înlemnite” derulează, până în data de 14 august, în 20 de localități din județul Iași, un proiect-pilot finanțat de Ordinul Arhi-tecților din România, de inventariere a bisericilor de lemn, unele monument istoric, altele încă neclasate. Abordarea este una multidisciplinară. Participă arhitecți, istorici, structuriști, restauratori, biologi, informațiile despre fiecare dintre bisericile inventariate fiind introduse pe platforma digitală pe care o dezvoltă și pe care există deja radiografiate bisericile de lemn arădene. Baza de date care va fi astfel disponibilă va permite monitorizarea acestor monumente, va ajuta autoritățile să

evalueze stadiul în care se află fiecare dintre lăcașurile de cult și să identifice care sunt prioritățile la restaurare.

În prima săptămână au fost inventariate biserica de lemn a Schitului Brădicești, din comuna Dol-hești, important monument istoric atât sub aspectul vechimii, al arhitecturii cu note particulare (turle de influență ucraineană), cât și ca loc al spiritualității ortodoxe moldave, dar și bisericile de lemn de la Dobrovăț, Păușești (singura biserică de lemn monument istoric de categoria A din județul Iași), Muncelu de Sus (neclasată) și Mirosloveşti. „Am găsit foarte multe strigăte de ajutor în teren. Și, de multe ori, tot inventariind, mi-am dat seama că, dacă aș putea, le-aș schimba categoria de valoare tuturor acestor biserici. E o muncă la care aș vrea să mă înham să o și fac până plec de la Iași”, spune Celina Georgiana Gora, coordonatoarea proiectului pentru județul Iași. Trecerea de la o categorie de valoare la alta, respectiv de la categoria B – monument istoric de interes local, la categoria A – monument istoric de interes național, presupune o atentă fază de documentare și întocmire a unui dosar care să conțină releveul construcției, studiul istoric, cu argumentația schimbării categoriei de valoare, precum și o cerere din partea proprietarului edificiului.

Prelegeri și dezbateri cu specialiști

În zilele de duminică și de sărbătoare, atât echipa care a făcut deplasări în teren, cât și o serie de invitați – arhitecți, antropologi, biologi, restauratori – au susținut la Mănăstirea Brădicești și la Mănăstirea Miclăușeni prezentări pe subiecte circumscrise ariei de cercetare a patrimoniului construit din lemn. Prima zi dedicată prezentărilor a fost 31 iulie, când organizatorii campaniei de inventariere – arhitecții Vladimir Obradovici și Amalia Ignuța, istoricul Celina Gora, restauratorul Ana Chiricuță – și-au prezentat echipa, obiectivele și platforma. Tot atunci Celina Georgiana Gora a susținut o prezentare despre specificul bisericilor de lemn din județul Iași, iar Ana Chiricuță a vorbit despre cum se manipulează componenta artistică mobilă în timpul inventarierii, pentru a nu deteriora straturile picturale. „Am discutat inclusiv despre valoarea bisericuțelor de lemn și despre cum am putea să facem să le fie mai bine. Inclusiv părintele stareț de la Brădicești ne-a vorbit despre biserica de acolo, despre încercările sale de a accesa o finanțare pentru restaurare. O să încercăm să schimbăm categoria de valoare a bisericii din B în A, pentru că merită”, a explicat Celina Georgiana Gora.

Alte două sesiuni de prezentări și dezbateri au avut loc în zilele de 6 și 7 august, când echipei proiectului i s-au alăturat și câțiva invitați. Despre starea de conservare a picturii din bisericile de lemn din județul Buzău, precum și despre tehnica de execuție și metodologia de restaurare a picturii din aceste biserici a vorbit Teodora Necula, restaurator și lector universitar la Universitatea din Pitești. De asemenea, arhitectul Ștefan Bâlici, directorul Ordinului Arhitecților din România,

a susținut prelegerea „O perspectivă bazată pe valori în restaurarea patrimoniului din lemn”, iar istoricul Celina Gora a supus dezbaterii problema dispariţiei meşterilor specia-lizați în învelitori de lemn pentru monumentele de cult din Moldova.

În cea de-a doua sesiune, arhitectul Lucia Leca, specialist în cadrul Institutului Național al Patrimoniului, a susținut o foarte interesantă prezentare despre inventarierea patrimoniului vernacular, cu exemple concrete din teren – morile de apă de pe Valea Rudăriei, din județul Caraș-Severin, satul Sibiel, din județul Sibiu, și situl monahal de la Agapia, din județul Neamț. Restauratorii Bogdan Ungurean (Iași) și Loredana Axinte (Suceava) au explicat aproape didactic implicațiile factorului biotic în degradarea lemnului, subliniind importanța inter-ven-ției corecte, după identificarea tipului de atac biologic. Prezentările s-au încheiat cu prelegerea pe care am susținut-o, referitoare la situația bisericilor de lemn moldovenești, radiografiată în volumul „Moldova bisericilor de lemn”, pe care l-am publicat în 2017.

A urmat o vie dezbatere asupra specificității arhitecturii și tehnicilor de construcție întâlnite de echipa de inventariere în bisericile de lemn din județul Iași, moderată de cercetătorul Alexandru Baboș, specialist în biserici de lemn, și de arhitectul sibian Liviu Gligor. „E un fenomen absolut local în zona Iașiu-lui, nu știu dacă se întinde și în zona Bucovinei sau a Neamțului”, a subliniat Alexandru Baboș, apreciind atât arhitectura bisericilor de lemn din această regiune, încă insuficient studiată de specialiști, cât și meșteșugul dulgheritului, foarte interesant prin soluțiile ingenioase la care recurgeau meșterii care construiau aceste biserici. Tot Alexandru Baboș a vorbit despre influen-țele ucrainene în bisericile din Moldova, influențe vizibile și în biserici de lemn cum ar fi cea de la Brădi-cești, din județul Iași.

Ultima parte a atelierului de inventariere inițiat la Iași de echipa proiectului „Biserici înlemnite” vizează zona de vest a județului, iar obiectivul este ca până la finalul anului să încheie inventarierea tuturor bisericilor de lemn din acest județ. Pentru viitor sunt luate în considerare și alte județe din nord. Însă echipa e formată dintr-o mână de oameni, care fac eforturi uriașe, doar pe bază de voluntariat, iar zonele de acoperit sunt foarte întinse. Coagularea unor echipe locale de specialiști și iubitori ai patrimoniului, care să pună umărul pentru a sprijini acest efort, ar ajuta la conturarea unei hărți complete a bisericilor de lemn românești și, implicit, la salvarea acestui tip de patrimoniu, care în majoritatea țărilor europene a dispărut de mult.

ziarullumina.ro